

ELS "ARXIU DE PSICOLOGIA I PSIQUIATRIA INFANTIL" (1933), UNA REVISTA POC CONEGUDA

Edelmira DOMENECH (*)

Jacint CORBELLA (**)

(*) Departament de Psicologia de la Salut. UAB

(**) UER de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina. Facultat de Medicina. Hospital Clínic. UB

La revista

Es una de les primeres publicacions periòdiques, dedicades únicament a la Psicologia i Psiquiatria infantils, aquí. Va començar en el segon trimestre de l'any 1933 i l'hem vist fins a finals de l'any 1935. Era una publicació feta a Barcelona pel Tribunal Tutelar de Menors. Tenia la seva seu (direcció, redacció i administració) en el Pla del Palau número 15 de Barcelona. La periodicitat era trimestral, en números de poc menys de quaranta pàgines. Es feia en català.

Els responsables

Com a responsables consten set persones, que són detallades a la portadeta interior. El primer és, encara que no hi ha diferenciació de càrrec directiu, Eugenio Cuello Calón, que era el President del Tribunal Tutelar de Menors i catedràtic de Dret Penal de la Universitat de Barcelona. En segon lloc hi consta Marià Iglésias d'Abadal, que és advocat i vice-president de Comissió permanent de la Junta de Protecció de Menors. Immediatament per sota hi consten, en un nivell semblant, Josep Pedragosa, prevere, director de la Casa de Família, i el doctor R. Solà i Carrió, secretari de la Junta de Protecció de Menors.

Finalment hi consten tres redactors en cap, que foren probablement els qui portaren el pes de la revista, sobretot el tercer. Eren el doctor Claudi Bassols, que consta com a Psico-pediatre del departament d'observació i president de la Societat Catalana de Pediatria. El segon és Lluís Monfort, director dels serveis tècnics del Tribunal Tutelar de Menors. El tercer és Ramon Trinchet i Cortacans, psiquiatre del departament d'observació i professor de la facultat de medicina.

Claudi Bassols i Iglésias fou una personalitat rellevant en el camp de la pediatria catalana, ocupant-se àmpliament dels aspectes psicològics i pedagògics. Era fill del metge Agustí Bassols i Prim (1853-1919), membre de la Reial Acadèmia de Medicina i autor de treballs importants sobre la tuberculosi. Claudi Bassols va néixer a Barcelona l'any 1886 i aquí es graduà. Dirigí algun temps la "Revista Médica Barcelonesa". Parellada en el seu estudi sobre l'obra psiquiàtrica catalana impresa a l'entressegle, esmenta catorze treballs de tema relacionat amb aquesta especialitat. També fou autor d'un text sobre la vida del seu pare. Va morir a Barcelona l'any 1970.

L'altre metge redactor en cap era el doctor Ramon Trinchet. Havia nascut l'any 1889 i es llicencià a Barcelona el 1911. Fou professor a la facultat de medicina, essent auxiliar de Medicina Legal amb el doctor Manuel Saforcada com a catedràtic. Aquest fou bastants anys secretari de la facultat i Trinchet en fou el vice-secretari, tot i fent a vegades les funcions titulars. Una de les facetes curioses de la seva obra fou l'interès per la medicina esportiva i així fou assessor mèdic del diari "El Mundo Deportivo". També fou un dels fundadors d'Unió Democràtica de Catalunya. Va morir a Barcelona el 30 de desembre de 1976.

El contingut

Tot i que les seccions no estan ben diferenciades hi ha una part d'articles originals, una de vària i notícies i la de bibliografia. El que té més interès són els articles originals, que són els de més abast. Sembla que els motors més actius de la revista foren els doctors Trinchet i Bassols.

Les aportacions de Ramon Trinchet

L'aportació de Trinchet ens sembla que fou la més important i abundosa. Hem trobat set articles originals seus en el període que hem vist la revista. En el número inicial de la revista ja hi trobem una aportació molt extensa, l'article sobre "Contribución al estudio del tipo de personalidad en los menores delincuentes (1933, I, (1), 3-24). En el segon número també l'article que obre la revista és seu: "L'objectivació del tipus criminal basat en l'existència d'estigmes morfològics" (1933, I, (2), 3-16). De fet la major part del text d'aquest número és seva. Així hi trobem una aportació més breu, a la secció de vària, sobre "Neologismes" (1933, I, (2), 20-22). I encara l'article curt "¿Art o pornografia?" (pp. 22-24) i un comentari sobre "Una nova llei alemanya" (pp. 24-30). També la referència bibliogràfica d'un treball de Carlota Bühler (pp. 31-32). La resta d'aquest número 2, que té 36 pàgines, l'escriu Claudi Bassols.

En el tercer número es repeteix l'aportació de Trinchet, tot i que ja no cal que sigui tan massiva. Hi ha un article d'abast més general, comentant la que

aleshores era molt recent "La llei de vagabunds i malfactors baix l'aspecte mèdico-legal" (1933, I (3), 21-31). Es un treball amb notes, cosa inhabitual en les col·laboracions de la revista. Hi ha també una nota breu sobre "Una lletra del prof. Carrara" (pp. 32-34).

En el quart número hi ha el treball "Contribució a l'estudi del pseudohermafroditisme (Qüestions mèdico-legals que se'n deriven)" (1934, II, (4), 9-26). Es una anàlisi àmplia, amb notes molt extenses. Després les aportacions es van diversificant i les de Trinchet baixen, tot i que segueix essent l'element clau de la revista. En el número cinc hi ha un article sobre "La fam i la misèria considerats com a factors delictògens en els menors", que és molt extens i es divideix en dos números (1934, II, (5), 13-30, i (7), pp. 1-6).

Després les seves aportacions ja són menys abundoses. Encara cal esmentar l'article "El racisme a la llum de l'antropologia" (1935, III, (8), pp. 25-32). També la recensió bibliogràfica d'una monografia de Jaume Aiguader sobre estadístiques de mortalitat (1935, III, (9), 31-32). I la necrològica del Dr. Manuel Armengol i Bas (1935, III, (10), 30-31).

Les aportacions de Claudi Bassols

Bassols és el segon autor en nombre de contribucions signades a la revista. En el segon número hi ha un treball breu sobre "Instituts de nois anormals (llur gran necessitat)" (1933, I, (2), 17-19) que és reproduït d'una altra publicació. També hi ha la recensió bibliogràfica de dues obres, una "La Infància anormal" de Jeroni de Moragas (pp. 33-34) i una altra d'un llibre amb impressions d'un viatge a Nordamèrica, dels doctors Pinós i Gallart (p. 35). Altres crítiques de llibre es troben més endavant, així d'un text sobre alimentació del nen, fet per Polió Buxó (1934, II, (6), pp. 39-40).

Un altre article de Claudi Bassols és "L'examen psicològic al Tribunal Tutelar de Menors" (1933, I, (3), 1-14). També cal recordar el treball breu "La Fórmula algebraica del nen" (1934, II, (5), 1-5), recollint una conferència feta a la Societat Catalana de Pediatria. Un caràcter més doctrinal el trobem en l'article "Psiconeurosis" (1934, II (7), 14-21). Signa amb inicials una nota donant informació sobre "La Sageta" (núm. 8 pp. 33-34). Una última aportació, extensa aquesta vegada, és el text d'una conferència en una setmana d'higiene mental "L'obra del Tribunal Tutelar de Menors sota el punt de vista de la higiene mental" (1935, III, (11), 11-27).

Les altres aportacions

Els altres autors, tot i que alguns d'ells fan algun treball d'interès són ja molt minoritaris. Un dels primers és el Jeroni de Moragas "La descoberta del món exterior" (1933, I, (3), 15-20). El pediatre Joan Córdoba aporta el text d'una conferència feta a la càtedra de Pediatria sobre el tema "Mortalidad Infantil i Higiene Social" (1934, II, (4), 1-7). Xavier Ysart té dos treballs, un sobre "Llibertat vigilada i tutela en vigilància exercida pel Tribunal Tutelar de Menors" (1934, II, (4), 26-38) i "Homes prematurs" (1934, II, (7), 7-13). Narcís Massó i Valentí és autor d'una llarga aportació sobre "Aspectes de la vida de l'infant" (1935, III, (8), 1-11 i (9) 1-5). Octavio Pérez Vitoria, aleshores molt jove, és autor d'un treball sobre "La nueva legislación italiana sobre Tribunal de Menores" (1935, III, (8), 12-24). I encara caldria esmentar, entre altres autors, amb obra més reduïda, Ramon i Ferran Bassols i Josep Pedragosa, o alguns treballs reproduïts de publicacions estrangeres, com el de Carlos Herrera, que ocupa íntegrament el número 6: "Contribución al estudio bioantropológico de los menores peruanos en estado de abandono".

Valoració de la revista

Creiem que és la primera aportació periòdica catalana al tema. Ve des de l'enfocament protector dels trastorns de la conducta en els infants. Està en bona part influïda per les teories de l'antropologia física. En aquest sentit ja marca una orientació definida el primer dels articles de Ramon Trinchet. El seu mateix inici a partir de les activitats del Tribunal de Menors, en un moment en que les teories de l'escola lombrosiana tenien encara molt pes, recolza aquest orientació, però també cal dir que està oberta a altres punts de vista. I encara és prou important el ressò que tenen els aspectes més sociològics de l'especialitat.

També és l'intent de fer sentir el senyal de vida d'un grup de treball, d'ajudar a crear un petit nucli científic, de relacionar-se amb l'exterior, i de fer conèixer entre nosaltres el que passa a fora.